

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ**

Центр правового забезпечення розвитку науки і технологій

ЗАТВЕРДЖЕНО

рішенням вченої ради

Науково-дослідного інституту

інтелектуальної власності НАПрН України

26 вересня 2024р., протокол № 10

Голова вченої ради

Наталія МИРОНЕНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ЕКОНОМІКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ**

рівень вищої освіти третій (освітньо-науковий) рівень

галузь знань 08 «Право»
(шифр і назва)

спеціальність 081 «Право»
(шифр і назва)

вид дисципліни за вибором
(обов'язкова / за вибором)

розробник завідувач сектору комерціалізації об'єктів інтелектуальної
власності відділу промислової власності та комерціалізації об'єктів
інтелектуальної власності, к.е.н. Міщенко Ірина Миколаївна
(посада, науковий ступінь, вчене звання)

ВСТУП

Анотація навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Економіко-правові аспекти інтелектуальної власності» є обов'язковою дисципліною для аспірантів II курсу навчання як денної, так і заочної форми навчання (без відриву від виробничої діяльності), що входить до переліку предметів професійної підготовки аспірантів, які займаються науковими дослідженнями питань правових відносин у сфері інтелектуальної власності.

В умовах глобалізації економіки, цифрової трансформації економіки та стрімкого збільшення обсягів міжнародної торгівлі, суттєво зростає фінансово-економічна вигода від використання результатів інтелектуальної праці, яка в умовах товарно-грошових відносин набуває ознаки товару або капіталу. Отже, розробка та формування нового економіко-фінансового підходу до створення та використання інтелектуальної власності є найбільш актуальним питанням інноваційного розвитку держави.

Означений курс розрахований на поглиблене вивчення економічних питань в сфері створення та впровадження у господарську діяльність об'єктів права інтелектуальної власності.

У ході проходження курсу «Економіко-правові аспекти інтелектуальної власності» аспіранти вивчають теорію і методологію, специфіку і особливості економіки інтелектуальної власності, як єдиної цілісної системи.

Значна увага, також, приділяється фінансовому, бухгалтерському та податковому обліку об'єктів права інтелектуальної власності у господарській діяльності підприємств.

Загальними цілями курсу є:

1) ознайомлення аспірантів з сучасною інтелектуальною економікою, особливостями підприємницької діяльності, пов'язаної з використанням об'єктів інтелектуальної власності;

2) ознайомлення аспірантів з методами ціноутворення та оцінки вартості об'єктів інтелектуальної власності;

3) ознайомити аспірантів з існуючою системою сучасного бухгалтерського та податкового обліку об'єктів права інтелектуальної власності у господарській діяльності підприємств;

4) ознайомити аспірантів з особливостями проведення судової експертизи з економічних питань у сфері інтелектуальної власності;

5) виробити у аспірантів вміння застосовувати отримані знання для постановки та розв'язання (пошуку алгоритму) наукових проблем, які стосуються економіки інтелектуальної власності;

6) підготувати аспірантів до запровадження набутих, у ході проходження курсу, знань у наукову діяльність, що стосується економіки інтелектуальної власності.

Засвоєнню означеного сприяють лекції, семінарські заняття, самостійна робота аспірантів.

Заключним етапом курсу є екзамен, завданням якого є перевірка теоретичних знань та умінь аспірантів.

1. Опис навчальної дисципліни

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, рівень вищої освіти		
Галузь знань	08 «Право»	
Спеціальність	081 «Право»	
Рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий) рівень	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	вибіркова	
Загальна кількість годин	60	
Кількість кредитів ECTS	2	
Кількість модулів	1	
Кількість змістових частин	4	
Форма контролю	іспит	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форми навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	2	2
Семестр	3	3
Лекційні заняття	20	6
Практичні, семінарські заняття	20	2
Самостійна робота	20	52
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	4	–

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Основною метою вивчення дисципліни «Економіко-правові аспекти інтелектуальної власності» є на теоретичному рівні засвоєння знань (умінь, навичок) щодо вирішення економічних питань пов'язаних з розробкою та впровадженням у господарську діяльність об'єктів права інтелектуальної власності, можливості застосування отриманих знань у дослідницькій (теоретичній) діяльності та на практиці.

2.2. Завдання навчальної дисципліни

У результаті вивчення навчальної дисципліни аспірант повинен:

Знати:

– загальні загальнонаукові положення економіки інтелектуальної власності;

- принципи побудови та організації фінансового та бухгалтерського обліку об'єктів права інтелектуальної власності;
- економічну сутність та методики оцінки вартості інтелектуальної власності;
- особливості проведення судової експертизи з економічних питань у сфері інтелектуальної власності;
- основні наукові концепції щодо вдосконалення існуючої економіко-фінансової системи в частині створення, використання та реалізації інтелектуальної власності.

Вміти:

- оперувати економіко-фінансовою термінологією у сфері інтелектуальної власності;
- розрізняти основні економічні поняття та терміни щодо питань з економіки інтелектуальної власності;
- визначати оптимальну процедуру трансформації інтелектуальної власності в інноваційний продукт;
- застосовувати отримані знання для поставки та розв'язання (пошуку алгоритму) наукових та практичних проблем пов'язаних із фінансово-економічними питаннями створення, використання та реалізації об'єктів права інтелектуальної власності у контексті власного дослідження;

2.3. Перелік компетентностей з дисципліни

№ з/п	Програмна компетентність	Відповідність дисципліни компетентності
	Інтегральна компетентність	
	Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері права, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення	+
	ЗК – загальні компетентності	
ЗК01	Здатність генерувати нові ідеї (креативність)	+
ЗК02	Здатність розробляти наукові проєкти та управляти ними	+
ЗК03	Здатність розв'язувати комплексні проблеми на основі системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору	+
ЗК04	Здатність усно і письмово презентувати результати власного наукового дослідження українською та іноземною мовами, глибоко розуміти іншомовні	+

	наукові та професійні тексти за напрямом досліджень.	
	СК – спеціальні (фахові) компетентності	
СК01	Здатність планувати та виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у галузі права та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з права та суміжних галузей	+
СК02	Здатність застосовувати методи правового і міждисциплінарного дослідження, виявляти їх евристичні можливості та межі, використовувати релевантний дослідницький інструментарій	+
СК03	Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті та проєктах правничої освіти у системі освіти дорослих	+
СК04	Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері права та забезпечувати якість виконуваних досліджень; дотримання права інтелектуальної власності та стандартів академічної доброчесності	+
СК05	Здатність моделювати оптимальні варіанти вирішення складних правових проблем, прогнозувати можливі наслідки їх реалізації	+
СК06	Здатність здійснювати експертну діяльність у сфері права	+
СК07	Здатність виявляти нові інституційні етичні виклики та етичні виклики в житті суспільства і пропонувати для них правові механізми розв'язання	+

2.4. Результати навчання за дисципліною відповідно до дескрипторів НРК:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3 - комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
Зн1	<i>Знати:</i> - загальні загальнонаукові положення економіки інтелектуальної власності; - принципи побудови та організації фінансового та бухгалтерського обліку об'єктів права інтелектуальної власності; - основні статті податкового	<i>лекція, семінарське заняття, самостійна робота</i>	<i>Експрес опитування, тестування, доповіді, наукова робота, розв'язання задач</i>	15%

	<p>кодексу України щодо створення, використання та реалізації об'єктів права інтелектуальної власності;</p> <ul style="list-style-type: none"> - економічну сутність та методики оцінки вартості інтелектуальної власності; - основні операції з нематеріальними активами в системі бухгалтерського обліку з урахуванням національних стандартів бухгалтерського обліку; - основні наукові концепції щодо вдосконалення існуючої економіко-фінансової системи в частині створення, використання та реалізації інтелектуальної власності. 			
Ум1	<p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - застосовувати отримані знання для поставки та розв'язання (пошуку алгоритму) наукових та практичних проблем, пов'язаних із фінансово-економічними питаннями створення, використання та реалізації об'єктів права інтелектуальної власності у контексті власного дослідження 	<p><i>лекція, семінарське заняття, самостійна робота</i></p>	<p><i>Експрес опитування, тестування, доповіді, наукова робота, розв'язання задач</i></p>	<p><i>15%</i></p>
Ум2	<p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - оперувати економіко-фінансовою термінологією у сфері інтелектуальної власності; - розрізняти основні економічні поняття та терміни щодо питань з економіки інтелектуальної власності; - визначати оптимальну процедуру трансформації інтелектуальної власності в інноваційний продукт 	<p><i>лекція, семінарське заняття, самостійна робота</i></p>	<p><i>Експрес опитування, тестування, доповіді, наукова робота, розв'язання задач</i></p>	<p><i>15%</i></p>

AB1	Аналізувати інформацію з першоджерел, оцінювати її з позицій наступності та новизни, використовувати сучасні інформаційні технології і бази даних при визначенні специфіки набуття та розпорядження правами інтелектуальної власності як нематеріальними активами;	лекція, семінарське заняття, самостійна робота	Експрес опитування, тестування, доповіді, наукова робота, розв'язання задач	10%
K1	Грамотно і точно формулювати та висловлювати свої позиції, належним чином їх обґрунтовувати та брати участь в аргументованій професійній дискусії при аналізі об'єктів інтелектуальної власності як нематеріальних активів	Семінарське заняття, самостійна робота	Експрес опитування, тестування, доповіді, наукова робота, розв'язання задач	10%
K2	Брати участь в обговоренні дискусійних питань правозастосування; створенні, використанні та розпорядженні правами інтелектуальної власності в процесі інноваційної діяльності, комерціалізації інтелектуальної власності	Семінарське заняття, самостійна робота	Експрес опитування, тестування, доповіді, наукова робота, розв'язання задач	10%
AB1	Визначати та досліджувати проблеми комерціалізації результатів інтелектуальної діяльності, здійснення трансферу технологій; розвитку інноваційної системи; здійснювати пошук удосконалення правового регулювання операцій економічного характеру з об'єктами права інтелектуальної власності	лекція, семінарське заняття, самостійна робота, експрес опитування, підсумкова контрольна робота	Експрес опитування, тестування, доповіді, розв'язання задач, наукова робота	15%
AB1	Формувати правові позиції для розв'язання проблем і практичних ситуацій у сфері набуття та розпорядження правами інтелектуальної власності через економічну складову	Лекція, семінарське заняття, самостійна робота	Експрес опитування, тестування, доповіді, наукова робота, розв'язання задач	10%

2.5. Відповідність результатів навчання компетентностям дисципліни

Результати навчання	Компетентності										
	Загальні компетентності				Спеціальні компетентності						
	ЗК01 (Зн1; Ум1; К1, АВ1, АВ2)	ЗК02 (Зн1; К1, К2)	ЗК03 (Ум1; АВ1)	ЗК04 (Ум2; К1, К2; АВ1)	СК01 (Зн1; Ум1; К1, АВ1, АВ2)	СК02 (Ум2, Ум3; К2)	СК03 (Зн1; К1, К2; АВ2)	СК04 (Ум2, Ум3; АВ1)	СК05 (Зн1; Ум1; АВ1)	СК06 (Зн1; Ум1; К2, АВ1)	СК07 (Зн1; Ум1; АВ1)
РН01 <i>Мати передові концептуальні та методологічні знання у сфері права і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень, отримання нових знань та здійснення інновацій</i>			+	+	+		+	+	+		+
РН02 <i>Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми права державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях</i>		+			+	+					+
РН03 <i>Застосовувати у фаховій діяльності знання та розуміння</i>	+				+	+	+			+	+

<i>системи права, історії світової та української правової думки, сучасної правової доктрини, а також основних напрямів та провідних тенденцій у розвитку права</i>											
PH04 <i>Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні аргументи, зокрема, результати теоретичного аналізу, прикладних досліджень, наявні наукові джерела; аналізувати досліджувану проблему з урахуванням широкого правового та загальносоціального контекстів.</i>	+		+		+	+				+	+
PH05 <i>Планувати і виконувати теоретичні та прикладні дослідження з права та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасного наукового інструментарію, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу передових концептуальних і методологічних знань щодо досліджуваної проблеми з дотриманням</i>			+		+	+					+

<i>стандартів академічної та професійної етики.</i>											
PH06 <i>Розуміти загальні принципи та методи юридичної науки, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері права та у викладацькій практиці.</i>	+		+			+	+	+	+		
PH07 <i>Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення, аналізу й збереження даних та інформації, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та складної структури, спеціалізовані програмне забезпечення, бази даних та інформаційні системи у науковій, викладацькій, правотворчій та правозастосовній діяльності</i>						+		+		+	
PH08 <i>Розробляти, реалізовувати та здійснювати управління науковими та інноваційними проектами, які дають можливість створювати законопроектну та правозастосовну практику і розв'язувати значущі наукові та прикладні правові проблеми з урахуванням етичних, соціально-управлінських, соціально-економічних, екологічних та</i>	+	+		+	+	+	+		+	+	+

<i>духовно-культурних аспектів, забезпечувати реєстрацію прав інтелектуальної власності щодо наукових результатів</i>											
РН09 <i>Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері права на різних рівнях вищої освіти, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, застосувати ефективні методики викладання навчальних дисциплін</i>				+				+			
РН10 <i>Готувати правові висновки, пропозиції та рекомендації за результатами правового дослідження</i>	+	+			+	+		+		+	+
РН11 <i>Здійснювати доктринальне тлумачення норм національного, міжнародного та права Європейського Союзу, здійснювати порівняльний аналіз правових явищ та процесів у різних правових системах</i>				+	+	+	+	+		+	

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1 Економіка інтелектуальної власності.

- Тема 1. Економіка інтелектуальної власності та її складові.
- Тема 2. Інтелектуальний капітал, сутність та класифікація за ознаками.
- Тема 3. Інтелектуальна власність в системі господарської діяльності.
- Тема 4. Комерціалізація об'єктів права інтелектуальної власності або трансформація інтелектуальної власності в інноваційний продукт.

Змістовий модуль 2 Оцінка вартості об'єктів інтелектуальної власності та механізм формування цін у сфері інтелектуальної власності.

- Тема 1. Законодавство для регулювання оціночної діяльності в Україні. Міжнародні стандарти оцінки майна та майнових прав.
- Тема 2. Мета проведення оцінки.
- Тема 3. Основні підходи та методи, які застосовуються в оцінці об'єктів інтелектуальної власності.
- Тема 4. Документи, необхідні для проведення оцінки об'єктів інтелектуальної власності.

Змістовий модуль 3 Формування фінансової та облікової політики у сфері інтелектуальної економіки.

- Тема 1. Принципи побудови та організації бухгалтерського обліку нематеріальних активів та їх класифікація за господарсько-обліковою ознакою.
- Тема 2. Інвентаризація та амортизація нематеріальних активів.
- Тема 3. Оподаткування роялті.
- Тема 4. Оподаткування авторської винагороди.

Змістовий модуль 4 Призначення та проведення судових експертиз з економічних питань у сфері інтелектуальної власності.

- Тема 1. Передумови, на основі яких виникає потреба у спеціальному економічному дослідженні у сфері інтелектуальної власності.
- Тема 2. Особливості призначення та проведення судових експертиз з питань пов'язаних з дослідженням правильності нарахувань та виплат роялті за ліцензійними угодами.
- Тема 3. Особливості призначення та проведення судових експертиз з питань пов'язаних з дослідженням розкриття інформації, незаконним використанням ОІВ та інших зловживань.
- Тема 4. Особливості призначення та проведення судових експертиз з питань пов'язаних з дослідженням заниження доходів, несплати податків та обов'язкових платежів державі.
- Тема 5. Особливості призначення та проведення судових експертиз з питань пов'язаних з нарахуванням та сплатою авторських винагород, гонорарів, премій.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		лекції	семінар	самостійна робота		лекції	семінар	самостійна робота
Змістовий модуль 1. Економіка інтелектуальної власності								
Тема 1. Економіка інтелектуальної власності та її складові.	4	2	–	2	4	–	2	2
Тема 2. Інтелектуальний капітал, сутність та класифікація за ознаками.	2	–	–	2	2	–	–	2
Тема 3. Інтелектуальна власність в системі господарської діяльності.	2	–	2	–	2	–	–	2
Тема 4 Комерціалізація об'єктів права інтелектуальної власності або трансформація інтелектуальної власності в інноваційний продукт.	2	–	2	–	2	–	–	2
Разом за змістовим модулем 1	10	2	4	4	10	–	2	8
Змістовий модуль 2. Оцінка вартості об'єктів інтелектуальної власності та механізм формування цін у сфері інтелектуальної власності								
Тема 1. Законодавство для регулювання оціночної діяльності в Україні. Міжнародні стандарти оцінки майна та майнових прав.	4	2	–	2	4	2	–	2
Тема 2. Мета проведення оцінки.	4	–	2	2	4	–	–	4
Тема 3. Основні підходи та методи, які застосовуються в оцінці об'єктів інтелектуальної власності.	6	2	2	2	6	–	–	6
Тема 4. Документи, необхідні для проведення оцінки об'єктів інтелектуальної власності.	4	2	2	–	4	–	–	4
Разом за змістовим модулем 2	18	6	6	6	18	2	–	16
Змістовий модуль 3 Формування фінансової та облікової політики у сфері інтелектуальної економіки								
Тема 1. Принципи побудови та організації бухгалтерського обліку нематеріальних активів та їх класифікація за господарсько-обліковою ознакою.	4	2	2	–	4	2	–	2

Тема 2. Інвентаризація та амортизація нематеріальних активів.	4	2	–	2	4	–	–	4
Тема 3. Оподаткування роялті	2	–	2	–	2	–	–	2
Тема 4. Оподаткування авторської винагороди	4	2	2	–	4	–	–	4
Разом за змістовим модулем 3	14	6	6	2	14	2	–	12
Змістовий модуль 4 Призначення та проведення судових експертиз з економічних питань у сфері інтелектуальної власності								
Тема 1. Передумови, на основі яких виникає потреба у спеціальному економічному дослідженні у сфері інтелектуальної власності.	4	2	–	2	4	2	–	2
Тема 2. Особливості призначення та проведення судових експертиз з питань пов'язаних з дослідженням правильності нарахувань та виплат роялті за ліцензійними угодами.	4	–	2	2	4	–	–	4
Тема 3. Особливості призначення та проведення судових експертиз з питань пов'язаних з дослідженням розкриття інформації, незаконним використанням ОІВ та інших зловживань.	4	2	2	–	4	–	–	4
Тема 4. Особливості призначення та проведення судових експертиз з питань пов'язаних з дослідженням заниження доходів, несплати податків та обов'язкових платежів державі.	4	–	–	4	4	–	–	4
Тема 5. Особливості призначення та проведення судових експертиз з питань пов'язаних з нарахуванням та сплатою авторських винагород, гонорарів, премій.	2	2	–	–	2	–	–	2
Разом за змістовим модулем 4	18	6	4	8	18	2	–	16
Усього годин	60	20	20	20	60	6	2	52

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Економіка інтелектуальної власності та її складові. Визначення поняття економіка інтелектуальної власності. Сутність, структура та механізм ринку інтелектуальної власності.	–	2
2	Інтелектуальна власність в системі господарської діяльності. Господарська діяльність та її економічний зміст. Інтелектуальна власність , як складова активів, її ознаки.	2	–
3	Комерціалізація об'єктів права інтелектуальної власності або трансформація інтелектуальної власності в інноваційний продукт. Трансформація інтелектуальної власності в інноваційний продукт. Механізм комерціалізації інтелектуальної власності.	2	–
4	Оцінка вартості об'єктів інтелектуальної власності. Економічна сутність оцінки вартості інтелектуальної власності та її мета.	2	–
5	Основні підходи та методи оцінки. Рекомендовані методики та методичні рекомендації оцінки об'єктів інтелектуальної власності. Механізм формування цін у сфері інтелектуальної власності.	2	–
6	Документи для проведення оцінки. Документальне відображення руху об'єктів інтелектуальної власності в бухгалтерському, податковому та статистичному обліку підприємства.	2	–
7	Нематеріальний актив – як об'єкт бухгалтерського та фінансового обліку. Критерії визнання нематеріальних активів. Ознаки визнання нематеріальних активів. Класифікація нематеріальних активів.	2	–
8	Роялті в бухгалтерському та податковому обліку. Особливості оподаткування роялті.	2	–
9	Авторська винагорода в бухгалтерському та податковому обліку. Особливості оподаткування авторської винагороди	2	–
10	Судові експертизи - роялті. Особливості призначення та проведення судових експертиз з питань пов'язаних з дослідженням правильності нарахувань та виплат роялті за ліцензійними угодами. Приклади.	2	–
11	Судові експертизи – незаконне використання. Особливості призначення та проведення судових експертиз з питань пов'язаних з незаконним використанням об'єктів інтелектуальної власності та інших зловживань.	2	–
	Усього	20	2

6. Самостійна робота

№ з/п	Найменування робіт	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Економіка інтелектуальної власності та її складові. Визначення поняття економіка інтелектуальної власності. Сутність, структура та механізм ринку інтелектуальної власності.	2	2
2	Інтелектуальний капітал, сутність та класифікація за ознаками. Структура інтелектуального капіталу. Чинники, що впливають на інтелектуальний капітал.	2	2
3	Інтелектуальна власність в системі господарської діяльності. Господарська діяльність та її економічний зміст. Інтелектуальна власність , як складова активів, її ознаки.	–	2
4	Комерціалізація об'єктів права інтелектуальної власності або трансформація інтелектуальної власності в інноваційний продукт. Трансформація інтелектуальної власності в інноваційний продукт. Механізм комерціалізації інтелектуальної власності.	–	2
5	Оцінка вартості об'єктів інтелектуальної власності. Законодавство для регулювання оціночної діяльності в Україні. Міжнародні стандарти оцінки майна та майнових прав.	2	2
6	Мета проведення оцінки. Визначення потреби проведення оцінки відповідно до законодавства про оціночну діяльність та обставин справи.	2	4
7	Основні підходи та методи оцінки. Рекомендовані методики та методичні рекомендації оцінки об'єктів інтелектуальної власності. Механізм формування цін у сфері інтелектуальної власності.	2	6
8	Документи для проведення оцінки. Документальне відображення руху об'єктів інтелектуальної власності в бухгалтерському, податковому та статистичному обліку підприємства.	–	4
9	Принципи побудови та організації бухгалтерського обліку нематеріальних актив та їх класифікація за господарсько-обліковою ознакою. Принципи побудови та організації бухгалтерського обліку нематеріальних актив. Система рахунків бухгалтерського обліку. Класифікація нематеріальних активів за господарсько-обліковою ознакою.	–	2
10	Інвентаризація та амортизація нематеріальних активів. Вимоги до проведення амортизації нематеріальних активів. Методи амортизації нематеріальних активів. Порядок проведення інвентаризації нематеріальних активів.	2	4

11	Роялті в бухгалтерському та податковому обліку. Особливості оподаткування роялті.	–	2
12	Авторська винагорода в бухгалтерському та податковому обліку. Особливості оподаткування авторської винагороди	–	4
13	Судова експертиза в сфері інтелектуальної власності – економічні питання. Передумови, на основі яких виникає потреба у спеціальному економічному дослідженні у сфері інтелектуальної власності.	2	2
14	Судові експертизи - роялті. Особливості призначення та проведення судових експертиз з питань пов'язаних з дослідженням правильності нарахувань та виплат роялті за ліцензійними угодами. Приклади.	2	4
15	Судові експертизи – незаконне використання. Особливості призначення та проведення судових експертиз з питань пов'язаних з незаконним використанням об'єктів інтелектуальної власності та інших зловживань.	–	4
16	Судові експертизи – уникнення оподаткування. Особливості призначення та проведення судових експертиз з питань пов'язаних з дослідженням заниження доходів, несплати податків та обов'язкових платежів державі.	4	4
17	Судові експертизи – авторська винагорода. Особливості призначення та проведення судових експертиз з питань пов'язаних з нарахуванням та сплатою авторських винагород, гонорарів, премій.	–	2
	Усього	20	52

7. Методи навчання

З метою ефективного засвоєння навчального матеріалу, у ході проведення лекційних та семінарських занять. Використовувалися сучасні мультимедійні засоби презентації, практичні кейси (судові справи), активно запроваджувалася робота аспірантів у групах з метою засвоєння як теоретичних, так і практичних знань (навичок/умінь).

8. Методи контролю

При перевірці засвоєного аспірантами навчального матеріалу застосовувалися такі методи контролю: опитування, тематична дискусія, контрольні запитання з метою виявлення ступеня отриманих знань. Також у ході аспіранти будуть залучатися до вирішення практичних завдань на прикладі конкретних судових справ.

9. Критерії оцінювання результатів навчання аспірантів

Рівень оцінки знань аспірантів здійснюється за результатами застосування методів контролю. Оцінка здійснюється за результатами семінарських занять.

При цьому враховується як теоретичний, так і практичний рівень знань аспіранта. Контроль аспірантів проводиться як у письмовій, так і усній формі.

Максимальна кількість балів, яку може аспірант набрати за результатами поточного контролю становить 75 балів. Максимальна кількість балів, яку аспірант може набрати за результатами підсумкового контролю складає 25 балів.

Загальна максимальна кількість балів за результатами вивчення дисципліни «Економіко-правові аспекти інтелектуальної власності» складає 100 балів.

Загальний підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів засвоєння навчального курсу.

Бальна шкала та критерії оцінки

Поточний контроль та самостійна робота	Змістовий модуль 1	Тема 1	2	
		Тема 2	3	
		Тема 3	3	
		Тема 4	4	
	Змістовий модуль 2	Тема 1	4	
		Тема 2	2	
		Тема 3	4	
		Тема 4	4	
	Змістовий модуль 3	Тема 1	4	
		Тема 2	4	
		Тема 3	3	
		Тема 4	3	
	Змістовий модуль 4	Тема 1	4	
		Тема 2	4	
		Тема 3	4	
		Тема 4	4	
		Тема 5	4	
	Підсумковий контроль (іспит)			40
	Сума			100

Орієнтовні форми контролю знань на лекціях і семінарських заняттях та їх оцінка:

- експрес-опитування – до 3 балів;
- доповнення відповіді – 3 бала;
- участь у дискусії – 2 бала;
- неповна відповідь на запитання, неповне вирішення завдання - 4 бала;
- тематична доповідь, повна самостійна (без доповнення інших аспірантів) відповідь на питання, виконання поставлених завдань, самостійне вирішення практичних завдань – 5 балів;
- виконання індивідуального завдання – до 5 балів;
- мінімальний бал за участь в семінарському занятті – 1.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
82 – 89	добре	
74 – 81		
64 – 73	задовільно	
60 – 63		
35 – 39	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

З метою ефективного засвоєння навчального матеріалу аспірантам рекомендується дотримуватися наступного алгоритму:

- 1) опрацювання матеріалу лекцій;
- 2) опрацювання рекомендованої наукової літератури та інформаційних ресурсів;
- 3) робота з законодавчими документами;
- 4) самостійне узагальнення відповідної правозастосовчої практики, у тому числі й зарубіжної (звертатися до рекомендованих інформаційних ресурсів);
- 5) на підставі узагальнення практичного матеріалу та теоретичного сформулювати проблематику (комплекс теоретичних та практичних питань)

щодо відповідної тематики семінарського заняття з навчального курсу, та запропонувати власне бачення щодо можливого розв'язання таких питань;

б) аналіз зарубіжної законодавчої практики з відповідної проблематики.

Вказані рекомендації можуть застосовуватися й для самостійної роботи аспірантів.

11. Рекомендовані для опрацювання конспекти лекцій:

1. Бутнік-Сіверський О.Б. Економіка інтелектуальної власності. Конспект лекцій. -К.: Ін-т інтел.власн. і права, 2004. – 296 с.

2. Економіка інтелектуальної власності : науково-методичні матеріали для підготовки докторантів, аспірантів і магістрів за напрямом «Інтелектуальна власність» /Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, Т. М. Камінська та ін. ; за ред. д-ра екон. наук, проф.Л. С. Шевченко. – Х. : Право, 2015. – 120 с.

3. Цыбулев П.Н. Оценка интеллектуальной собственности: Учебн. Пособие. – К.: Ин-т интеллектуальной собст. и права, 2006. – 192 с.

4. Економіка інтелектуальної власності : науково-методичні матеріали для підготовки докторантів, аспірантів і магістрів за напрямом «Інтелектуальна власність» / Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, Т. М. Камінська та ін. ; за ред. д-ра екон. наук, проф. Л. С. Шевченко. – Х. : Право, 2015. – 120 с.

12. Рекомендована література

Базова література

1. Василик О.Д. Державні фінанси України: Навч. посібник / Остап Дмитрович Василик. - К. : Вища школа. – 1997. – 383 с.

2. Цибульов П.М. Управління інтелектуальною власністю / [П.М. Цибульов, В.П. Чеботарьов, В.Г. Зінов, Ю. Суїні] ; за ред. П.М. Цибульова. – К. : „К.І.С.”, 2005. – 448 с.

3. Підпригора О.А. Право інтелектуальної власності / Підпригора О.А, Підпригора О.О. – К. : Юрінком Інтер, 1998. – 336 с.

4. Бутнік-Сіверський О.Б. Інтелектуальний капітал: теоретичний аспект / О.Б. Бутнік-Сіверський // Інтелектуальний капітал. - 2002. – лютий. – С. 16-27.

5. Маркова Н. С. Теоретико-методичні основи формування й розвитку інтелектуального капіталу. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук. Харків. – 2005.

6. Концепція створення біржі прав інтелектуальної власності. Проект / Інтелектуальна власність. – 2002. - № 2-3. – С. 67-75.

7. Економіко-правові теоретичні та практичні аспекти переходу економіки України на інноваційну модель розвитку: Монографія / О.П. Орлюк, О.Б. Бутнік-Сіверський, Н.М. Мироненко, С.Ф. Ревуцький, В.І. Нежиборець, Г.О. Андрощук, Ю.Є. Атаманова, Ю.Л. Борко, О.Є.Сімсон, В.В. Белєвцева, І.І. Рудченко. – К.: НДІ інтелектуальної власності АПрН України. - 2010.- 416 с.

8. Практичний посібник з оподаткування нематеріальних активів / О.Б. Бутнік-Сіверський, Ю.Л. Борко, В.В. Клявлін, О.Д. Святоцький, П.П. Крайнев, Н.П. Лебідь. – К. - 2000. – 348 с.

9. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку нематеріальних активів / О.Б. Бутнік-Сиверський, Ю.Л. Борко, В.В. Клявлін, О.Д. Святоцький, П.П. Крайнев, Н.П. Лебідь. – К. - 2000. – 348 с.
10. Gordon V. Smith Russel, L. Parr. Intellectual Property. Valuation, Exploitation, And Infringement Damages. - – John Wiley & Sons, Inc., 2005. – 864с.
11. Economic Damages in Intellectual Property. A Hands-on Guide to Litigation // Marc E. Ackerman, Ashok Ayyar, Robert Basmann and others // Edited by D.Slqttje. – John Wiley & Sons, Inc., 2006. – 306 с.
12. Christopher B. Seaman. Reconsidering the Georgia-Pacific Standard for Reasonable Royalty Patent Damages. – Brigham Young University Law Review, 2010. Стр. 1661 – 1727.
13. Omri Ben-Shahar. Damages for Unlicensed Use. - John M. Olin Law & Economics Working Paper No. 534 (2d Series), 2010. – 36 стор.
14. Intellectual Property. Assessing Factors That Affect Patent Infringement Litigation Could Help Improve Patent Quality // Report to Congressional Committees. - United States Government Accountability Office, 2013. – 57 стор.
15. 6. David S. Almeling. The infringement-plus-equity model: a better way to award monetary relief in trademark cases. – Journal of Intellectual Property Law, Vol. 14, No. 2, 2007. Стр. 205 – 236.
16. Борко Ю.Л. Фінансове забезпечення трансформації інтелектуальної власності в інноваційний продукт / Ю.Л. Борко // Економіка та підприємство: Зб. наук. праць молодих учених та аспірантів. – 2004. - № 13. - С. 115-127.
17. Любенко Андрій Миколайович Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук Методика і організація контролю в бюджетних установах Спеціальність 08.06.04 – Бухгалтерський облік, аналіз і аудит УКООПСПЛКА Львівська комерційна академія 2002 рік 23 с. (С. 3)
18. Білуха М.Т. Теорія фінансово-господарського контролю і аудиту: Підручник. /Микола Тимофійович Білуха. – К.: ПП «Влад і Влада», 1996 – 320с.
19. Крайнев П.П. Інтелектуальна економіка : управління промисловою власністю: (Монографія). – К.: Концерн „ВД „Ін Юре”, 2004. – 448 с.
20. Лапко О.О. Інноваційна діяльність в системі державного регулювання / Олена Олександрівна Лапко. – К. : ІЕП НАН України, 1999. – 254 с.
21. Порядок експертної оцінки нематеріальних активів //Державний інформаційний бюлетень про приватизацію. – 1995, № 10, с. 56-59
22. Интеллектуальная собственность в Украине: правовые основы и практика. – Науч.-практ. изд.: В 4-х т / Под общей редакцией А.Д. Святоцкого. – Т. 4. Оценка интеллектуальной собственности. Бухгалтерский учет и налогообложение / А.Б. Бутник-Сиверский, А.П. Гавриленко, С.А. Довгий и др., Под ред. А.Б. Бутник-Сиверского, А.Д. Святоцкого. – К.: Ін Юре, 1999. – с. 61-164.
23. Єгорова Ю. Формуємо собівартість / Ю.Єгорова //Дт-Кт. - 2013. - №21. - С. 19-25.
24. Борко Ю.Л. Формування собівартості об'єктів інтелектуальної власності та їх рентабельність / Ю.Л. Борко // Проблеми розвитку фінансової

системи України : наук.-теорет. конф., 22-23 кв. 2002 р. : тези допов. - К., 2002. – С. 43-48.

25. Джога Р.Т. Облік у бюджетних установах: Підручник/ Р.Т. Джога, Л.М. Сінельник, М.В. Дунаєва / За ред. Р.Т. Джоги – К.: КНЕУ, 2006.– 480с.

26. Ткаченко І.Т. Звітність бюджетних установ: Навч. посібник. – 2-ге вид., допов. і переробл./ І.Т. Ткаченко. – К.: КНЕУ, 2005. – 548 с.

27. Река, Г. В. Методи оцінки вартості об'єктів інтелектуальної власності як складових інтелектуального капіталу організації. Науковий вісник НЛТУ України. 2008. №18.3. С. 240-246.

28. Бутнік-Сіверський О. Б. Методологія оцінки вартості майнових прав інтелектуальної власності та практичні аспекти її застосування: монографія; НДІ ІВ НАПрН України. К.: Інтерсервіс, 2020. С. 344. URL: http://ndiiv.org.ua/Files2/vydannia_2020/method.evaluation.pdf.

Нормативно-правові акти

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2010, № 50-51, ст. 572 (зі змінами);

2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 13-14, № 15-16, № 17, ст. 112 (зі змінами);

3. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 40-44, ст. 356 (зі змінами);

4. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1999, № 40, ст. 365 (зі змінами);

5. Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 2-3, ст. 11 (зі змінами).

6. Закон України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» від 12.07.2001 року за № 2658-III.

7. Національний Стандарт № 1 «Загальні засади оцінки майна і майнових прав», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 10.09.2003 року за № 1440 (далі - Національний стандарт № 1).

8. Про затвердження Національного стандарту N 4 "Оцінка майнових прав інтелектуальної власності" від 3 жовтня 2007 р. N 1185

9. Закон України “Про судову експертизу” із змінами та доповненнями, введений в дію Постановою ВР України від 25.02.94 р. № 4038-XII.

10. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень, затверджена Наказом Міністерства юстиції України 08.01.1998 року № 53/5 (у редакції наказу Міністерства юстиції України 26.12.2012 року № 1950/5) [Електронний ресурс] // Офіційний вісник України. - 1998. - № 46. - С. 172. - код акту 6348/1998. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98/paran14#n14>.

11. Наказ Фонду державного майна України «Про затвердження Про затвердження Методики оцінки майнових прав інтелектуальної власності від 25.06.2008 N 740.

12. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку бюджетних установ» від 26.06.2013 р. № 611 // Офіційний вісник України, 2013 р., № 57, ст. 2076 (зі змінами);

13. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013 р. № 73 // Офіційний вісник України, 2013 р., № 19, ст. 97 (зі змінами);

14. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Порядку бухгалтерського обліку окремих активів та зобов'язань бюджетних установ та внесення змін до деяких нормативно-правових актів з бухгалтерського обліку бюджетних установ» від 02.04.2014 р. № 372 // Офіційний вісник України, 2014р., № 35, ст. 243 (зі змінами);

15. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 8 "Нематеріальні активи"» від 18.10.99 р. № 242 // Офіційний вісник України, 1999 р., № 44, ст. 229 (зі змінами);

16. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Національного положенням (стандарту) бухгалтерського обліку в державному секторі № 122 "Нематеріальні активи"» від 12.10.2010 р. № 1202 // Офіційний вісник України, 2010 р., № 86, ст. 233 (зі змінами);

17. Лист Державного казначейства України «Про постановку на бухгалтерський облік об'єктів права інтелектуальної власності як нематеріальних активів та проведення їх інвентаризації» від 25.08.2005 р. за № 07-04/1654-6902. [Електронний ресурс]. – URL : http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=24712&&documentList_stind=81

18. Про затвердження форм первинної облікової документації з обліку об'єктів права інтелектуальної власності (винаходів, корисних моделей, промислових зразків, компонувань (топографій) інтегральних мікросхем і раціоналізаторських пропозицій) та Інструкції щодо їх заповнення. Наказ Держкомстату України № 469 від 10.08.2004: станом на 29.11.2005. [Електронний ресурс]. – URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1054-04>.

19. Про інформацію: Закон України № 2657-XII від 02.10.1992. станом на 02.03.2014. [Електронний ресурс]. – URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.

20. Про науково-технічну інформацію: Закон України від 25.06.1993: станом на 19.04.2014. [Електронний ресурс]. – URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3322-12>.

21. Про затвердження типових форм первинного обліку об'єктів права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів. Наказ Міністерства фінансів України від № 732 від 22.11.2004. [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z1580-04>.

22. Про затвердження форм первинної облікової документації з обліку об'єктів права інтелектуальної власності (винаходів, корисних моделей, промислових зразків, компонувань (топографій) інтегральних мікросхем і раціоналізаторських пропозицій) та Інструкції щодо їх заповнення. Наказ Держкомстату України № 469 від 10.08.2004.– Редакція від 29.11.2005. [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z1054-04>

13. Інформаційні ресурси

1. Загальне законодавство України у сфері інтелектуальної власності. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=817a6dd5-3301-44ce-bc1d-696e53099de3&tag=ZagalneZakonodavstvoUkrainiUSferiIntelektualnoiVlasnosti>.
2. Всесвітня організація інтелектуальної власності (WIOP). Офіційний сайт. URL : <http://www.wipo.int/portal/ru/index.html>.
3. Міжнародні правові документи у сфері інтелектуальної власності. URL : <http://www.wipo.int/reference/en/>.
4. Законодавство України. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL : <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc2>.
5. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL : <http://www.nbuv.gov.ua>.